

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Claudii Fleury, Presbyteri, Prioris Argenteliae Et Reg.
Christianiss. A Confessionibus Institutiones Juris
Ecclesiastici**

Fleury, Claude

Moguntiae, 1760

VIII. De hæresi, aliisque læsarum religionum criminibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67899)

& adversus judicem agit ex *syndicatu* ad resarciendum damnum, & ad id quod interest⁴. Hæc est forma processus *prima instantia*. De adpellationibus post crimina dicemus.

- 1) Stat. 1644. 2) tit. 29. 3) Sess 24. c. 20.
4) Ordin. 1667. tit. 25. art. 4.

C A P. V I I I.

DE HAERESI, ALIISQUE LAESARUM RELIGIONUM CRIMINIBUS.

I.

MAJOR jurisdictionis ecclesiasticæ vigor in Quid hæresis? ulciscendis criminibus, canonum carbone notatis, quia magis sacra & bonos mores lædunt, quam societatem civilem turbant, licet principum legibus quoque coerceantur ac vindicentur. Criminum ecclesiasticorum atrocissimum est *hæresis*, quæ fidei Christianæ fundamenta labefactat. Hæresis autem est *per-tinax defensio dogmatis, ecclesie universalis judicio condemnati*, sive decreto concilii œcumenici, quod Arianismo Niceæ contigit; sive pontificio oraculo, per totam ecclesiam recepto, quale D. Innocentius adversus Pelagium edidit¹; sive sanctione concilii particularis ab universa ecclesia agniti, quod Pauli Samosateni placitis Antiochiæ contigit². Hujus autem causæ duæ disceptationes sunt; altera *de jure*, ut appareat, num dogma orthodoxum sit, an hæreticum, de quo unice *ecclesia*, id est,

episcopus, vel concilium provinciale, vel papa cognoscit³; altera *de facto*, num hic vel ille sit hæreticus, quam in Francia iudices laici, si hæresis manifesta est, salvo iudicio Ecclesiæ, sibi arrogant, quum hoc casu de exsequendis legibus regiis, deque pœna eorum, quos Ecclesia condemnavit, agatur. Jam vero principes pœnas sæculares huic crimini, quod tranquillitatem publicam diversitate sententiarum turbat, præstituerunt. Vix enim fieri potest, ut inter homines, religionum debita reverentia flagrantes, qui mutuo vel pro sacrilegis vel pro superstitiosis habentur, pax servetur. Neque huc facit, quod vulgo jactitant, principi nullum conscientiæ alienæ, nullum opinionum humanarum competere dominium. Sufficit, ut jus habeat impediendi propullulantes perverfas doctrinas. Nec indulgendum est, ut adversus Deum & dogmata divina, liberius, quam adversus principem, adversus leges reipublicæ fundamentales, vel contra bonos mores, quidquam effuiatur.

1) *ep. 24. 25. Hist. eccl. l. 23. n. 34.*2) *EUSEB. l. 7. c. 30.* 3) *C. 9. X. de hæret.*

quæ pœ-
næ?

relapso-
rum.

II. HAERESIS purgatur abjuratiōe erroris & professione fidei catholice. Si post abjuratiōem hæreticus in eandem vel aliam hæresin recidit; *relapsus* audit, cujus generis hominibus difficilius redditur absolutio, ne sacramenta profanentur¹. Condemnantur etiam credentes, receptatores, defensores & fautores hæreticorum². Pœnæ canonice sunt atrocissimæ: nam clerici gradu privantur; lai-

ci & clerici excommunicantur, atque in hoc statu morientibus denegatur sepultura ecclesiastica³. Quid quod a beneficiis & officiis ecclesiasticis liberi eorum excluduntur, & quidem primi & secundi gradus in paterna; primi tantum in materna linea⁴. Sæculares pœnæ a principibus pro temporum & hæreticorum varietate variæ constitutæ sunt, ut multæ pecuniaræ, confiscatio vel partis vel omnium bonorum, fustigatio, carcer, exilium, ultimum supplicium.

- 1) C. 9. X. de hæret. 2) §. 13. §. credentes eod.
3) C. 8. eod. 4) C. 15. eod. in 6.

III. HAERETICI *nati* excusatius peccant; *facti*, *apostata* vocantur, & atrocius puniuntur. Quum enim religiosi professi & clerici, qui in sacris, quando ordinem deserunt, ut uxorem ducant vel sæcularem vitam agant, *apostata* adpellentur¹: justius sic adpellantur, qui ad exemplum eorum, qui ad Mahometismum deficiunt, professioni Christianæ fidei nuntium misere. In tales Ecclesiæ salva manet jurisdictio, cujus filii, utut rebelles, non esse desinunt, sacro lavacro tincti, quod imprimit characterem indelebilem.

- 1) C. 1. & ult. X. de apostat.

IV. SED infideles, qui semper tales infidelium, fuere, ut Judæi, Mahometani, idololatræ, non subjecti sunt *jurisdictioni Ecclesiæ*, quæ tamen fidelibus commercium periculosum cum his omnibus interdiceret¹, & adversus eorum ausus brachium sæculare implorare potest.

Principis enim est, eos reprimere, si Christianam fidem facto vel verbis impugnant, Christianos seducunt, falsam religionem publice exercent. Quibus malis ut obviam eatur, princeps prohibere potest, ne quis in territorio habitet, qui non profiteatur religionem territorii. Ex hoc capite CCC. abhinc annis Judæi; ex hoc capite an. 1685. Calviniani e Francia fuerunt ejecti. Quum hæretici & infideles errores suos in deliciis habeant, ferendum est, ut in suis territoriis leges ferant contra veram religionem. Sed istæ leges neminem bonum absterruere umquam, quo minus illic habitent, animarumque saluti invigilent, scientes, Deo magis obediendum esse, quam hominibus². Nec eos esse metuendos, qui corpus solum occidere possunt³. In hujusmodi angustiis religio Christiana nata est; in his crevit; in his adolevit; quæ certissimum perhibent de fide verorum Christianorum testimonium.

1) C. 5. 6. 15. 16. X. de jud.

2) Act. IV. 19. 3) Matth. X. 28.

schisma-
ticorum.

V. HAERETICIS succenturiantur schismatici, quia, auctore Cypriano, qui unitatem Ecclesie non tenent, fidem non tenent¹. Est autem schisma divisio, quæ lacerat Ecclesiam, dum pars plebis, vel cleri insurgit adversus legitimum pastorem, communionemque ejus exosa, falsum doctorem suo nutu sibi eligit. Hujus criminis eadem pœnæ sunt ac hæreseos. Inter alia omnes ordinationes, beneficiorum collationes, alique actus judiciales, a prælatis schismaticis peracti, irriti sunt².

Interim hæretici & schismatici non amittunt potestatem administrandi sacramenta, si quam habuere, haud magis, quam alii peccatores, quia character sacerdotalis æque est indelebilis ac baptismalis. Peccant saltem, quod hac potestate utuntur extra Ecclesiam. Ut igitur baptismus ab hæretico vel schismatico administratus æque validus est, ac baptismus ab ebrio vel impudico homine administratus³; ita qui ab hæretico vel a schismatico Episcopo ordinantur, presbyteri sunt, modo Episcopus ille recte ordinatus sit. Quos enim laici vel simplices presbyteri Episcopos vel pastores, quocumque nomine veniant, constituunt, ii numquam non laici sunt manentque. Si igitur canones schismaticorum ordinationes irritas declararunt, hoc intelligendum est de interdicto perpetuo, de quo Ecclesia dispensare potest⁴.

1) C.12. q.1. c.18. 2) C.1. X. de schism.

3) de consecrat. dist 4. c. 40.

4) C.24. q.1. c.37. C.2. X. de schism. S. THOM. *supplem. q.38. art.2.*

VI. HÆRETICI plerumque sunt blasphemorum, blasphemii. Nam qui fidem non tenet, de Deo & de divinis mysteriis, quæ contemnit, irreverenter loquitur; atque hoc ipsum est, quod proprie blasphemiam vocamus. In eundem censum veniunt vanæ & insolitæ execrationes; quarum aliæ aliis pro verborum natura & animi affectu atrociorē pœnam merentur¹. Eodem pertinet perjurium. Nam Deo illudere perjurorum, videtur, qui fidem sub invocatione numinis datam violat, aut Deum vindicem vocat pro-

missi, quod salva fide & sine crimine servare nequit.

1) C. 2. X. de maledic.

sacrilego-
rum, a-
strologo-
rum,

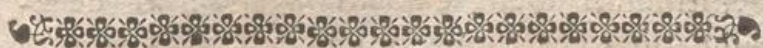
malefico-
rum, di-
vinato-
rum,

supersti-
tioso-
rum,

VII. SACRILEGIUM est quodlibet factum, quo *religio despiciatur* habetur, ut eucharistiæ, sacri olei, sacrorum vasorum, Ecclesiarum, cœmeteriorum profanatio; immunitatis sacrorum locorum violatio in terris, ubi ea observatur; furtum seu usurpatio rerum Deo consecratarum; clericis & religiosis intentata vis¹. Cum hoc crimine sæpe conjunctum est *fortilegium*, ceteraque maleficia eorum, qui cum dæmonibus commercia jactitant ad furta inveniendâ, ad res futuras divinandas, ad amorem aliorum sibi conciliandum, ad damnum inimicis dandum². Ejusdem furfuris sunt *magia*, *astrologia judiciaria*, *chiromancia* ac reliquæ divinationum species; item conceptiones verborum & characteres certis morbis pellendis aut certis effectibus naturalibus sufflaminandis. Quum inter hæc remedia & effectus eorum nulla sit naturalis proportio; si qui sunt, ii dæmoni adscribendi sunt, quum Deus nullibi miraculis patrâdis semet obligaverit. Si nulli sunt, quod frequentissimum est, criminis loco tamen est professio artium jure divino prohibitarum & animus iis inhiandi. Hæc crimina fere nutrit *superstitio*, quæ generatim indigitat omnes actiones obtentu religionis susceptas, licet nec publico Ecclesiæ calculo adprobatas, nec utiles ad pietatem³. Notabilis & pertinax superstitio crimen habetur; sed plerumque *languentium* aut

ignorantium morbus est. Moribus nostris laici horum criminum rei non ad iudicem ecclesiasticum vocantur, sed ad laicum, qui de iis cognoscit, legum regiarum vindex.

1) C.17.q.4.c.2. 2) C.1.2.X.de fortil. 3) C.26.q.2.c.6.

C A P. I X.

DE INQUISITIONE EJUSQUE
ORIGINE.

I.

INDE a quingentis annis hæresium aliorum-
que criminum causa constituta sunt pecu-
liaria tribunalia, quæ *inquisitionum* vocantur,
quæve per Italiam Hispaniamque, licet in Fran-
cia exulent, tantæ sunt auctoritatis, ut de iis
pauca in medium afferre operæ pretium vi-
deatur. En eorum natales. Supra diximus,
fratres prædicatores maxime convertendis Albi-
gensibus aliisque hæreticis primum destinatos
fuisse, quod munus sibi pariter recens institu-
ti sumserunt *fratres minores*: quorum animis,
dum calerent, utendum censuit pontifex, quum
maximopere proficerent. Nam *voce & scriptis*
refutarunt hæreticos, principesque & populos
excitarunt, ut pertinaces persequerentur pel-
lerentque. Numerum conditionemque hæ-
reticorum cujusque loci exacte explorarunt;
quam diligentes episcopi, quam assidui prin-
cipes, quam prompti ceteri ex plebe essent in
extirpandis hæreticis, curate observarunt, Ro-
mamque retulerunt. Jurisdictione tum qui-

Origo in-
quisitio-
nis.